

Celem projektu jest zbadanie zmian demokratycznych lub autokratycznych w ramach struktur regionalnych i lokalnych w państwie oraz ich relacji z podobnymi procesami na poziomie krajowym (centralnym) – skupiając się na wpływie szczebla krajowego na niższe poziomy terytorialne. Wybór tematu wynikał z tego, że większość studiów nad zmianami demokratycznymi czy autokratycznymi koncentrowała się dotychczas na poziomie krajowym, podczas gdy są one ważne również na poziomach lokalnych i regionalnych. Istnieje więc wyraźna luka do wypełnienia. Dzięki badaniom na ten temat można ujrzyć pełen obraz zmian demokratycznych i autokratycznych oraz zrozumieć lepiej te procesy.

Zbadany będzie przypadek Polski w latach 2010-2022 (trzy pełne kadencje struktur lokalnych i regionalnych), włącznie z okresem pandemii. Wybrano to państwo, ponieważ jest interesującym przypadkiem członka UE, który ma trzy poziomy terytorialne, kombinację scentralizowanego i zdecentralizowanego modelu administracji oraz różne profile polityczne władz lokalnych i regionalnych (włączając w to osoby bezpartyjne) i modele ich politycznych relacji z władzami centralnymi.

W odniesieniu do Polski postawione będą następujące pytania: Jakie są trendy demokratyczne lub autokratyczne w państwach UE, w tym w Polsce, na poziomie krajowym i niższych szczeblach terytorialnych? Czy istnieją pewne powiązania między przemianami demokratycznymi lub autokratycznymi oraz zmianami idącymi w kierunku centralizacji lub decentralizacji? Czy zdecentralizowane struktury terytorialne są „demokratycznymi enklawami” w przypadku zmian autokratycznych rozpoczętych na poziomie krajowym i czy coś zmieniło się w tej materii w analizowanym okresie? Jakie typy zmian demokratycznych/autokratycznych można obserwować na poziomie lokalnym i regionalnym? Jeśli mają miejsce zmiany autokratyczne w czasie kryzysu związanego z COVID-19, czy mają one wpływ na struktury lokalne i regionalne?

Jest to badanie pilotażowe, które będzie kontynuowane po zakończeniu tego projektu w ramach szeroko zakrojonego badania na temat większej liczby państw UE. Będzie ono przeprowadzone w ramach jednego z grantów UE i dużego międzynarodowego konsorcjum złożonego z instytucji aplikującej o grant OPUS 20 oraz partnerów zagranicznych z Belgii, Francji, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii, którzy będą wspierać obecnie proponowany projekt na wszystkich jego etapach.

Badanie rozpocznie się od wypracowania ostatecznych ram teoretycznych, których pierwsza wersja została przygotowana w ramach badań wstępnych przeprowadzonych przez kierownika projektu razem z partnerami zagranicznymi. Te ramy są konieczne do zdefiniowania wszystkich ważnych pojęć i dysponowania odpowiednimi narzędziami do wyjaśnienia zmian demokratycznych i autokratycznych na różnych poziomach terytorialnych.

Po studiach teoretycznych nastąpią badania empiryczne. Konieczne dane na temat demokratycznych i autokratycznych trendów w Europie zostaną zebrane z wykorzystaniem istniejących baz danych i zgromadzone w specjalnych tabelach. Inne ważne źródła danych będą pochodzić z: wywiadów z władzami w wybranych polskich miastach oraz województwach i ekspertami, badań fokusowych z przedstawicielami lokalnych/regionalnych organizacji pozarządowych i dziennikarzy, jak również mini ankiet jako dodatku do dużych badań opinii publicznej.

Etap właściwej analizy będzie się składać z dwóch części przedzielonych spotkaniem konsultacyjnym z polskimi ekspertami ds. demokracji i polityki terytorialnej w Europie. Końcowy etap badań – dotyczących wpływu zależności między strukturami krajowymi a regionalnymi/lokalnymi na demokratyczne lub autokratyczne przemiany będzie przeprowadzony zgodnie z sugestiami i komentarzami ekspertów. Wypracowane całościowe wyniki badań będą następnie skonsultowane podczas specjalnego spotkania z ekspertami, włączając w to uczonych z zagranicznych instytucji partnerskich i polskich praktyków.

Efektami projektu będą: zbiór danych na temat trendów demokratycznych i autokratycznych na różnych poziomach terytorialnych w państwach UE oraz artykuł (w języku angielskim) na temat teoretycznej strony projektu; książka na temat przypadku Polski (w języku angielskim) w krótkiej formie – w jednym z wydawnictw mających światową dystrybucję publikacji oraz *policy paper* (w języku polskim i angielskim) – z rekomendacjami, jak radzić sobie z brakiem efektywności reform demokratycznych na różnych poziomach terytorialnych – dla lokalnych i regionalnych władz, mediów i organizacji pozarządowych.

Rezultaty badań w projekcie będą też rozpowszechniane w Internecie (strona internetowa i media społecznościowe), na konferencjach z udziałem wykonawców projektu (w Polsce i zagranicą) i w ich kontaktach z uczonymi, dziennikarzami i praktykami.